ושוין שאין מביא אשם תלוי דכתיב באשם תלוי וכפר הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע מי שחטאו בשגגה יצא משיח. ולרבי היכי מצי אמר יצא משיח והא לרבי חטאו בעבודת כוכבים בשגגה הוא דהא תניא לעיל [ז:] משיח בעבודת כוכבים רבי אומר בשגגת מעשה אלא בהעלם דבר דהיכי מתרץ קלא לטעמיה מי שכל חטאו בשגגה יצא משיח שאין כל חטאו בשגגה דבעבודת כוכבים בלבד הוא דחטאו בשגגה אבל בשאר מצות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה: ורבנן. סברי יצא משיח שאין חטאו בשגגה אלא בעבודת כוכבים ולא בשאר מצות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה. ולדברי הכל משיח אין מביא אשם תלוי וכ"ש לבור לאין חייבין אשם תלוי דהעלם דבר כתיב בהו בהדיא [ז]: **מתני' אין נ"ד חייבין.** קרבן אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ואם הורו בדבר שחייבין אשם ודאי פטורין דכתיב באשם ודאי פטור ואם נפש אחת ועוד דבאשמות אין בהן דין העלם דבר לחייבין אשם ודאי על המזיד כשוגג: **ומשיח.** אין מביא פר אלא על העלם דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אבל במקום אשם ודאי חייב להביא אשם ודאי לפי שהוא בכלל נפש אחת ולהכי הוצרך לבור דאין מביא פר במקום אשם אבל אשם יביא כדתנן לקמן (ד' ט.) אשם ודאי הבאת המשיח ומיהו מיירי בחייבין וכ"ד פטורין: **גמ' נאמר כאן עליה.** וודעה החטאת אשר חטאו עליה (ויקרא ד): **וגאמר להלן.** לגלות ערותה עליה (שם יח): **נשיא.** נמי לא יביא שעיר אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת כדתנן (ט.) כל מצות שבתורה שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתן חטאת יחיד מביא כשבה או שעירה דליף מצות מצות: **יחיד.** נמי אינו מביא חטאת אלא על דבר שזדונו כרת דתנן [שם] כל מצות שבתורה וכו': **אמר קרא.** בפרשת ויקרא אם נפש: **וילמוד פחתון מעליון.** יחיד נשיא: **לפי שיאלה עבודה כוכבים.** דהכא כתיב (ג) וכי תשגו ולא תעשו ולא כתיב הכא כרת: **יכול יהו חייבין על דבר שאין זדונו כרת.** כגון מגפף ומנסך ומרכך כדאמרינן במסכת סנהדרין בפרק ד' מיתות (דף ס:) אלא מעשה ואינו בכרת: **וילמוד פחתון מעליון.** יחיד נשיא ומשיח מגבור: **אלא לרבנן דמפקי להאי עליה.** לדרשא אחרינא כדאמרינן בפ"ק דיבמות (דף ג:) ותשא אל אחותה וגו' עליה ג' מה ת"ל לפי שנאמר (ד) יבמה יבא עליה וגו': **תורה**

אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה. בעבודת כוכבים משמעתי קרא דתניא בספיפרי (ב) ר"ש אומר בעבודת כוכבים הכתוב מדבר שנא' כי דבר ה' בזה (ד) שבזה על דיבור ראשון שנאמר בו (ו) אלהי ה' אלהיך ולא יהיה לך אלהים אחרים על פני: **מה עבודה כוכבים שחייבין על זדונו כרת.** דהכא כתיב (ד) הכהן תכהן אף כו': **אשכחן יחיד ונשיא ומשיח בין בעבודת כוכבים ובין בשאר מצות.** דכתיב (ד) ואם נפש וכתיב (ה) תורה אחת יהיה לכם והנפש אשר תעשה ביד רמה דיחיד ונשיא ומשיח בכלל ואם נפש אחת: **צבור מנלן ילמוד עליון מן הפחתון.** דכתיב בפרשה למעלה וכי תשגו (ה) דהייני צבור וילמד מתחתון מואם נפש (ה) מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות דגבי יחיד הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים אף צבור אין חייבין אלא בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות: **רבים בסייף.** במזיד אנשי עיר הנדחת: **יכול נחלוק בשוגג בקרבנותיהם.** דכי היכי דחלוק לצבור מיחידים דקרבן לצבור בעבודת כוכבים אף דמי לשום קרבן יחיד ה"נ נחלוק בקרבנותיהם דלהוי חלוק דמרובין שעשו שוגגין דעיר הנדחת אלא להוי דמי לעולה לשום קרבן אף לצבור ולא ליחיד: **פ"ל פורה אחת.** דעיר הנדחת דשוגג כיחידים דמו ומייתי הכי דמתיב דתנא דבי אלא שבריאין אין בכל המקום אלא בקרבנותיהם. אם נבי צדיק ואין לו תקנה. אפילו לא משכחת לה קרבן לאחר מיתה דמיתת צדיקים הוי מרובים מיתה בין יחיד ולא הלכך אין להם כפרה. קמ"ל (שם). בד. שם חסם (גיסין פה:). **פפי הגבורה שמעגנים.** דכתיב אחת דבר אלהים אמיתי זו שמעגנין, כמכילתא (מכות כד.).

רבינו חננאל

מיעוטו לעולם כולן מביאין פר אחד וב"ד פר. אבל כשהיו החוטאים ד' שבטים והן רוב ישראל במספר אנשים מביאין שבעה פרים וב"ד פר ובעבודת כוכבים ד' פרים וד' שעירים וב"ד פר ושעיר ולעולם השבטים שלא עשו פטורין. ואע"פ שסחם ר' חייא בתוספתא (ריש מכילתין) כרבי יהודה דתניא הורו ב"ד ועשה כל הקהל אז רובו על פיהן בזמן שהוראתן הוריה ב"ד פטורין והנועשה על פיהם מביאין פר. אין הוריתן הוריה ב"ד חייבין פי' כל אחד כשבה או שעירה והנועשין על פיהן מביאין כשבה או שעירה פי' כל אחד. לא חיישינן לה דכיון דרבי לא שנאה ר' חייא מנא ליה כדאמרינן ביבמות פרק החולץ (דף מג.):

הדרן עלך הורו בית דין

הורה כהן משיח לעצמו כו' כתיב אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם וגו'. יש לומר ולברר כי זה הפר נמי ביאתו תלויה בה' תנאין. הא' שאינה נוהגת זו ההוראה אלא בכהן משיח לבדו אבל במרובה בגדים או כשעבר או משוח מלחמה לא. דתניא בספרא משיח יכול זה המלך ת"ל כהן אי כהן יכול המרובה בגדים ת"ל משיח. אי משיח יכול אף משוח מלחמה ת"ל (משיח) [המשיח] שאין על גביו משיח. ומבואר עוד בפרק כהן משיח (דף יב). ובמגילה (דף ט:) ובתוספתא הוריות ובתוספתא מגילה (פ"א). הב' שיהא חכם מופלא דאמרינן לקמן (דף ז) אי דהן מופלאין והוא אינו מופלא הוריה דידיה ולא כלום היא. הג' שתהא הוריייתו בשוגג מעין טעות ב"ד שאמרנו בפרק העבר ועשייתו בשוגג דהעלם דבר ושגגת מעשה

מזמרים ג:) ויש לומר דגילוי מילתא בעלמא הוא ולא היקש דמרוייהו בכללא יחיד ובכלל נפש מיהו לענין קשה דיליף עבודת כוכבים משאר מצות ושאר מצות מקבן ממנרל ולא הלמד מגזירה שוה מין מחר ומלמד בגזירה שוה [עי' זבחים ניפסנו הס"ס דדבר הלמד בגזירה שוה מחר ומלמד בגזירה שוה ומין מולק על זה ולריך עיון גדול] ויש לומר דבאר מלמד [חולין] והמלמד (חולין) מ[מולין]: **שהיא** שקולה בנגד כל המצות. דכיון דמולד בה מה לוכך לו לקיים כל המצות ומקמתא יעבור על מולן ונספרי מפיק לה מאת בריתי ספר ממעט שכל הברית מיפר:

אין חייבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. מימה אמאי קאמר על שגגתו חטאת הא היא נופה מצות אלא ומה שייך לומר מן חייבין חטאת אלא על דבר שגגתו חטאת ומתא אגב דוכתא אחריתי דנקיט לה גבי מלקות נקיט נמי הכא ע"ל הי"ל דמה שאמר אחר היה מחוייב חטאת על שגגתו הכא מבילתן פר: ויחיד דאמר **קרא ואם נפש.** ה"ל ה"מ למלף גבי יחיד מצות מצות דה"נ כתיב ואם נפש אחת חטאת ועשתה אחת מכל מצות ה' אלא דהכי ניחא לים למלף: ילבוד התחתון מעליון. וא"ת היכי ליף יחיד מנשיא והא נשיא גמיר מג"ש ואינו אחר ומלמד בהיקש [כדאיתא

בעינן. הד' שתהא הוריייתו באחת מכל המצות שפירשנו כי ב"ד חייבין עליהן חרץ מעבודת כוכבים שדינו בה בשעירה כאשר יפורש לפנינו. הה' שתהא הוריייתו לבטל מקצת דברי ב"ד דתמי' לאשמת העם הרי משיח כצבור. הו' שתהא דבר שאין הצדוקים מודין בו. הז' שתהא הוריייתו בפני עצמו ולא בשתוף עם ב"ד. הח' שיהא חטאו כשהוא ממונה. בהשלמת אלו השמונה נתחייב הכהן המשיח זה הפר. אבל שאר הכהנים דינם כדין ישראל דלא בעו העלם דבר אלא שמביאין על שגגת מעשה כשבה או שעירה. והוא הדין אם אין זה הכהן המשיח מופלא ראוי להוראה שדינו הכדיוט בעלמא. אבל הכהן המשיח המופלא אינו חייב על שגגת המעשה בלא העלם דבר שום קרבן כלל. דתניא בספרא מעם הארץ פרט למשיח וכו' ומתרצתא בפרק כהן משיח שחטא (דף יא) והוא הדין הנוהג אם היתה הוריייתו שלא במצוות המבוארות בו (אבל) [אן] אם עקר כל הגוף או שטעה בדבר שהצדוקים מודין בו הא זיל קרי בי רב הוא ולאו מופלא. ואם הורה עם הצבור. ואם חטא עד שלא נתמנה הרי דינו כדין הדיוט וכן הלכתא. עכשיו נחזיר למשנתנו הורה כהן משיח שוגג שטעה מעין טעות ב"ד שפירש' בפרק העבר ועשה שוגג שעדיין בשעת עשייתו היה חושב כי מעשהו מותר מביא פר. אבל מזיד ועשה שוגג כגון שנמצר לוכל חלב ואח"כ אכל חתיכת חלב והוא חושב שהוא שומן פטור דאינו חייב על שגגת מעשה לחודה שום קרבן כדאמינא. הורה שוגג ועשה מזיד פטור. דמזיד בכי הא לאו בר איחויי קרבן הוא: אתמהי' שוגג ועשה שוגג מביא פר פשיטא. אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שהורה ושכח מאיזה טעם הורה ואמר הריני עושה על דעת ראשונה מהו דתימא כיון דאילו מדבר טעמיה דלמא

HebrewBooks.org © Mozniam Publishers. No commercial use allowed.

[1] וכפר [עליו] הכהן על שגגתו אשר שגג רבי סבר מי שכל חטאו בשגגה יצא זה שאין [2][כל] חטאו בשגגה אלא בהעלם דבר מידי כל כתיב אין דאם כן נכתוב על שגגתו למה לי אשר שגג הא קמ"ל דעד דאיכא כל חטאו בשגגה [3](יצא משיח שאין כל חטאו בשגגה אלא בעבודת כוכבים ולא בשאר מצות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה) ורבנן מי שחטאו בשגגה יצא משיח שאין חטאו בשגגה [4]לא בעבודת כוכבים ולא בשאר מצות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה: **מתני'** [5]אין בית דין חייבין עד שיורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת [6]וכן המשיח ולא בעבודת כוכבים עד שיורו על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת:

גמ' מנלן דתניא [7]רבי אומר נאמר כאן [2] עליה ונאמר להלן [3] עליה מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אשכחן צבור משיח מנלן לאשמת העם הרי משיח כצבור נשיא יליף מצות מצות כתיב גבי נשיא [4] ועשה אחת מכל מצות ה' וכתיב בצבור [5] ועשו אחת מכל מצות מה צבור דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אף נשיא דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת יחיד אמר קרא [6] ואם נפש וילמד תחתון מעליון: ולא בעבודת כוכבים עד שיורו: בעבודת כוכבים מנלן דת"ר לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה יכול יהו חייבין אפילו על דבר שאין זדונו כרת ושגגתו חטאת נאמר כאן מעיני ונאמר להלן מעיני מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אשכחן צבור יחיד נשיא משיח מנלן אמר קרא [7] ואם נפש אחת אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח כולן בכלל נפש אחת הן וילמד תחתון מן העליון הניחא למאן דמפיק לה לעליה לג"ש כדאמרן אלא לרבנן דמפקי לה לעליה לעריות וצרות דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת מנא להו נפקא

להו [8]מדמתני ליה ר' יהושע בן לוי לבריה [8]תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה וגו' הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים [9]מה עבודת כוכבים שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן [10]שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אשכחן יחיד נשיא ומשיח בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות צבור מנלן ליף עליון מתחתון ורבי הא דר' יהושע בן לוי מאי עביד ליה מפיק ליה לכדתניא [9]לפי שמצינו שהלק הכתוב בין רבים ליחידים ורבים בסייף וממונן אבד [10]יחידים בסקילה וממונן פלט יכול נחלוק בקרבנותיהם ת"ל תורה אחת יהיה וגו' [9]מתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא טעמא דלא חלק הכתוב הא חלק הוה אמינא נחלוק מאי נייתי נייתי פר צבור בשאר מצות הוא דמייתו נייתי פר לעולה ושעיר לחטאת צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתו נייתי שעיר נשיא בשאר מצות הוא דמייתי נייתי שעירה יחיד נמי היינו קרבנו [9](אלמה לא) איצטריך ס"ד אמינא צבור מייתי פר לעולה ושעיר לחטאת הני נייתי איפכא פר לחטאת ושעיר לעולה א"נ [9]צריך ואין לו תקנה קמ"ל דב"ע מיהת כי כתיבי הני קראי בעבודת כוכבים הוא דכתיבי מאי משמע אמר רבא ואי תימא ר' יהושע בן לוי ואמרי לה כדי אמר קרא [9]וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה איזו היא מצוה [11]שהיא שקולה בכל המצות הוי אומר זו עבודת כוכבים דבי רבי תנא אמר קרא [9]אשר דבר ה' אל משה וכתיב [10]אשר צוה ה' אליכם ביד משה איזו היא מצוה שהיא בדיבורו של הקב"ה וצוה על ידי משה הוי אומר זו עבודת כוכבים [9]דתנא רבי ישמעאל [11]אנכי [12]ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום דבי רבי ישמעאל תנא

למן

תוספות

בדיבור אל"ה ע"ל דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. מימה אמאי קאמר על שגגתו חטאת הא היא נופה מצות אלא ומה שייך לומר מן חייבין חטאת אלא על דבר שגגתו חטאת ומתא אגב דוכתא אחריתי דנקיט לה גבי מלקות נקיט נמי הכא ע"ל הי"ל דמה שאמר אחר היה מחוייב חטאת על שגגתו הכא מבילתן פר: ויחיד דאמר **קרא ואם נפש.** ה"ל ה"מ למלף גבי יחיד מצות מצות דה"נ כתיב ואם נפש אחת חטאת ועשתה אחת מכל מצות ה' אלא דהכי ניחא הכא למלף: ילבוד התחתון מעליון. וא"ת היכי ליף יחיד מנשיא והא נשיא גמיר מג"ש ואינו אחר ומלמד בהיקש [כדאיתא

מזמרים ג:] ויש לומר דגילוי מילתא בעלמא הוא ולא היקש דמרוייהו בכללא יחיד ובכלל נפש מיהו לענין קשה דיליף עבודת כוכבים משאר מצות ושאר מצות מקבן ממנרל ולא הלמד מגזירה שוה מין מחר ומלמד בגזירה שוה [עי' זבחים ניפסנו הס"ס דדבר הלמד בגזירה שוה מחר ומלמד בגזירה שוה ומין מולק על זה ולריך עיון גדול] ויש לומר דבאר מלמד [חולין] והמלמד (חולין) מ[מולין]: **שהיא** שקולה בנגד כל המצות. דכיון דמולד בה מה לוכך לו לקיים כל המצות ומקמתא יעבור על מולן ונספרי מפיק לה מאת בריתי ספר ממעט שכל הברית מיפר:

מסורת הש"ס

ג) כ"ש, ב) רש"ל מ"ז, ג) יומא מ:, ד) [יומא ט.], ה) סנה סה: [יומא ט.], ו) כמ"א מה לחלן, ז) [יומא ט.], ח) [יומא ט.], ט) רש"ל מ"ז, י) [ברכות טו: ומס' נסמן], כ) מנחות כד., ל) [ויקרא ד], מ) [במדבר טו:], נ) [ויקרא יח], ס) [דברים כח:], ע) [כפ' שלח טו לא], פ) כמס ר' ישמעאל], צ) [במדבר טו:], ק) [שם], ר) [שם], ש) [שם], ת) [שם], א) [ספרי שלח טו כב:], ב) [שמות לד], ג) עי' מנחות יט סוף ע"ב.

תורה אור השלם

1. וְהֵבִיא אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגִגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה יח
2. וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן בָּקָר לַחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אתו לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד יד
3. וְאַשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לְצָרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ: ויקרא יח יח
4. אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם: ויקרא ד כב
5. וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ: ויקרא ד יג
6. וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה: ויקרא ד כז
7. וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת: במדבר טו כז
8. הָאֶזְרָח בְּבֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכֻם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לְעֹשֵׂה בִּשְׁגָגָה: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה מִן הָאֶזְרָח וּמִן הַגֵּר אֶת יְיָ הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ: במדבר טו כט-ל
9. וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה: במדבר טו כב
10. אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֲלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וְהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם: במדבר טו כג
11. אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים שמות כ ב
12. לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי: שמות כ ג

תוספות הרא"ש

מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת. תימה מנ"ל דבאחות אשה מייתי חטאת בשגגת הא אכתי לא ק"ל דדבר שחייבין על זדונו כרת שמביא על שגגתו חטאת. וי"ל דהא דקאמר על שגגתו חטאת לאו דוקא. אלא אגב סיפא דתני ועל שגגתו חטאת תנא נמי בריש. וה"פ מה עליה האמור באחות אשה בדבר שזדונו כרת אף עליה האמור בחטאת בדבר שזדונו כרת נאמר שמביא על שגגתו חטאת. ועי"ל דעל שגגתו חטאת דרישא נמי דוקא משמע דג"ש עליה לא אצטריך אלא למעוטי דאין מביא חטאת אלא על דבר שזדונו כרת. דאי לאו ג"ש ה"א דעל כל חטא שיחטא יביא קרבן. הלכך מפרש' שפיר מה להלן באחות אשה דזונו כרת ושגגתו חטאת. דממילא הוה אמרי' דעל כל חטא מביא חטאת. אף עליה האמור בקרבן דוקא על זדונו כרת: **מאי נייתי** פר צבור בשאר מצות הוא דמייתו. ופשוט ליה לתלמודא שאין לנו לבדות קרבן חדש שאין מתכפרין בו בשום מקום על עבירה. והמ"ל הכי [מאי] נייתי נייתי קרבן הבא על עבירה במקום אחר הא אינם חלוקים בקרבנותיהם. וקרבן חדש שאין מתכפרים בו בשום מקום על עבירה א"א להביא:

מוסף רש"י

אין בית דין חייבין. לכפרה פר על הטעם דבר (ויקרא ח:). **ולא** בעבודת כוכבים. אין מייתין צבור להביא פר לעולה ושעיר לחטאת, עד שיורו על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, כגון זנות וקטורי וגפוך והשתחוויה, אבל מחבק ומנסק לא (שם ט). **לאשמת העם.** כלומר אשמתו כאשמת צבור (שם). **תורה אחת יהיה לכם.** לענין קרבן כתיב בפרשת עבודת כוכבים, תורה כל התורה כמשמע, הוקשה כל התורה לענין קרבן לעבודת כוכבים (שם). הוקשו קרבנות של שגגות של כל עבירות לכל ע"ז, מה ע"ז קרבן עלה אינו בא אלא על עבירה גמורה שחייב על זדונו כרת, דממיך ליה והנפש אשר תעשה ביד רמה וכתיב (שבת סט.) אלמלא כולה פרשת בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת מישתעי (ברכות ט:). **אשכחן יחיד נשיא ומשיח.** בהן הוקשו לא משמע אלא דגי דמיע דמיע לא אלא בהן בקרבנותיהם, אם עבדו בדי עיר אחת עבודת כוכבים כשוגג יהו חלוקים בקרבנם שלא יביא כל אחד קרבנו שעיר כיחידים (שם). ת"ל תורה אחת יהיה וגו'. אין חלוקים מתורת יחיד אלא רוב ישראל אי כולן, כדמפיק ואם מעיני העדה, אבל בני עיר אחת יחיד הם (שם). **צבור מייתי פר לעולה כו'.** הייינו הטעם דבר שהורו ב"ד שעבודת כוכבים מותרת ועבו לצור על פיהם (שם). **אי נבי צדיק ואין לו תקנה.** אפילו לא משכחת לה קרבן לאחר מיתה דמיתת צדיקים הוי מרובים חלוק בין יחיד וליכא הלכך אין להם כפרה, קמ"ל (שם). **בד.** שם חסם (גיסין פה:). **פפי הגבורה שמעגנים.** דכתיב אחת דבר אלהים אמיתי זו שמעגנין, כמכילתא (מכות כד.).

עין משפט
נר מצוה

מז א מיי' פט"ו מהל' שגגות הלכה ו סמג עשין רח:
יז ב מיי' שם הל' יא:
יח ד מיי' שם פי"ב הל"ח:
יט ד מיי' שם פט"ו הלכה ח:
כ ה מיי' שם פי"ב הלכה ב והלכה ד ה:
כא ו ז מיי' פ"ד מהל' עבודת כוכבים הל' ו סמג שם:
כב ח מיי' שם פי"ב הל"ד ופי"ל מהל' שגגת הלכה טוי: